

مقایسه نقش شهرداری ها در مدیریت شهری ایران با سایر کشورها

قادر احمدی^۱، نیلوفر پویان^{۲*}، سوگند محبوبی^۳

۱- استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه ارومیه، ahmadi.gader@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه بین الملل قزوین، niloofar.pouyan@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه ارومیه، sogand.mahbubi@gmail.com

چکیده

امروزه مدیریت شهری مسئولیت کنترل و نظارت فعالیت ها، تصمیم‌گیری ها، سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی در جهت رسیدن به اهداف مورد نظر در محدوده‌های شهری را بر عهده دارد. شهرداری در کشورهای توسعه‌یافته با مدیریت شهری مترادف است، این در حالی است که در ایران شهرداری جزئی از مدیریت شهری بوده و هسته اصلی آن محسوب نمی‌شود. در مقایسه وظایف شهرداری های ایران با برخی کشورهای جهان می‌توان گفت که وظایف شهرداری ها در چند دهه اخیر و در سطح کشورهای توسعه‌یافته روندی فزاینده داشته است. از دلایل آن می‌توان به سطح توسعه‌یافتگی کشورها و استفاده از ظرفیت و مشارکت نهادهای محلی و بخش خصوصی اشاره کرد. از سویی دیگر، دولت ها در کشورهای در حال توسعه به‌ویژه ایران، شهرداری ها را به انجام وظایف محدودتری سوق می‌دهند چرا که در ایران شهرداری ها در محدوده قانونی خود از اختیارات کامل برخوردار نبوده و با دیگر سازمان‌های شهری در انجام وظایف خود با ناهماهنگی‌هایی روبه‌رو می‌شوند. همچنین شهرداری ها در زمینه بهره‌گیری از مشارکت شهروندان و ایجاد درآمد نیز با معضلات جدی روبه‌رو هستند. باین‌وجود، وظایف شهرداری ها در کشورهای توسعه‌یافته روزبه‌روز در زمینه‌های مختلف کالبدی، فرهنگی، اجتماعی و غیره افزایش یافته و با اتکا به منابع درآمدی دولتی و بازوهای مشارکتی محلی و بخش خصوصی به انجام آن می‌پردازند. درحالی‌که شهرداری های ایران دارای وظایف و اختیارات محدود بوده و از لحاظ وابستگی به درآمدهای مالی به دولت، از سایر کشورها متفاوت‌تر است. در نتیجه مدیریت شهری در ایران فاقد یکپارچگی سازمانی لازم می‌باشد که عملکرد نامناسب فضاهای شهری و عدم رضایت شهروندان را به همراه داشته است.

واژه‌های کلیدی:

مدیریت شهری، شهرداری، وظایف شهرداری ها، مدل های مدیریت شهری، مدیریت واحد شهری

مقدمه

مدیریت فرآیند به‌کارگیری مؤثر و کارآمد منابع انسانی در برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، بسیج امکانات و منابع، هدایت و کنترل آنهاست که برای دستیابی به اهداف سازمانی و بر اساس نظام ارزشی مورد قبول صورت می‌گیرد.

وظایفی که به طور کلی بر عهده مدیریت است عبارت است از برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، نظارت و انگیزش این وظایف باهم مرتبط هستند و تفاوتی ندارد در چه سازمانی یا چه سطح مدیریتی مطرح شوند. بدون تردید حوزه شناخت مدیریت یکی از مهم‌ترین نقش‌ها را در موفقیت و شکست هر سازمان‌دهی در دستیابی به اهداف و انجام وظایف سازمان بعهده دارد. در این میان مدیریت شهرداری‌ها به‌عنوان سازمان‌های محلی و به دلیل نقش مهمی که در اثرگذاری بر حیات مدنی دارند از اهمیت زیادی برخوردارند [۱].

شهرداری سازمانی است که در محدوده شهر برای رفع آن دسته از نیازهای عمرانی و رفاهی مردم شهر که جنبه محلی دارد، و نیز برای ایجاد و اداره پاره‌ای از تأسیسات شهری که باز مربوط به نیازهای مردم همان محله است تشکیل می‌گردد و منظور آن است که امور با مشارکت مردم محل اداره شود و این اصل مورد نظر است که مردم محل می‌توانند احتیاجات خود را